

DE AZALEAMINEERMOT, EEN MOTTIG BEESTJE OM TE BESTRIJDEN

Vanuit het Technisch Comité Azalea en *Rhododendron* bleek de nood aan een uitbreiding van het bestaand middelenpakket ter bestrijding van rupsen, vlinders en aanverwante hoog. Het middelenpakket is inderdaad zeer beperkt. En bovendien is er de vrees voor het verdwijnen van Steward, gezien dit middel in Nederland al langer verdwenen is. Indien dit ook in België gebeurt, betekent dit een bijzonder groot verlies, zeker naar bestrijding van o.a. de lapsnuitkever toe. In oriënterende proeven in 2015 en 2016 werden verschillende chemische middelen vergeleken voor hun bestrijding van de azaleamineermot. Dankzij die proeven zitten er een aantal middelen in de pijplijn die in aanmerking komen voor erkenning en daarom zal er in 2017 een GEP-proef worden uitgevoerd.

.....
Els Pauwels

De azaleamineermot behoort tot de Lepidoptera (butterflies and moths). Daartoe behoren voor de tuinbouw 5 belangrijke families, waaronder de *Noctuidae*, dit zijn de nachtvlinders (motten) en ook de *Gracillariidae*, waar de azaleamineermot de enige vertegenwoordiger is die voor de sierteelt belangrijk is.

De azaleamineermot (*Caloptilia azaleella*) komt oorspronkelijk uit Sri Lanka, maar is door import via Japan uiteindelijk in onze contreien geraakt. Dit motje verkiest azalea heel specifiek als gastheer.

LEVENSWIJZE EN SCHADE

Eitjes

De witte eitjes vind je terug aan de onderzijde van de bladeren, dicht bij de hoofdnerf. Meestal liggen ze apart, soms ook wel in kleine groepjes (tot een 5-tal). Eén motje kan in totaal 100 à 150 eitjes afleggen aan een ratio van 10-12 eitjes/dag. De eitjes ontluiken na een viertal dagen.

Larven (rupsen)

De rupsen zijn in het begin transparant en verkleuren bij het verouderen naar geel-groen met een geel-bruin kopje. Jonge rupsen hebben geen duidelijke poten, oudere rupsen wel. De jonge rups blijft een 20-tal dagen in een blaasmijn (die hij maakt door het bladparenchym uit te vreten), meestal in de buurt van de hoofdnerf. Deze blaasmijn verkleurt later oranjebruin tot roestbruin. Na het verlaten ervan trekt de rups langs de onder-

▲ Jonge rups spint en veroorzaakt oprollen blad.

zijde van het blad naar de toppunt. Hier produceert ze spinsel, krult het uiteinde van het blad om en spint het omgeplooid deel vast aan het blad. Na enige tijd (wanneer alle voedsel op is), verlaat de larve zijn schuilplaats en krult hij een nieuw blad. Per rups worden 2 à 3 zulke bladrollen aangemaakt die van binnenuit leeggegeten worden. De rups verblijft zo'n 30 dagen in de omgekrulde bladeren.

Poppen en adulten

De larve zal voor het verpoppen migreren naar de rand van het blad. Daar spint ze zich in een membraneuze, glanzende cocon aan de bladonderzijde. Na ongeveer 14 tot 20 dagen komt er een volwassen mot tevoorschijn. De motten hebben een vleugelwijdte van 1 tot 1,5 cm. De voorvleugels zijn roodviolet tot donkerbruinviolet met aan de voorrand typische gele lengtestrepen. De achtervleugels zijn grauwzwart. De mot vliegt 's nachts en houdt zich overdag in een typische 'zittende' houding stil.

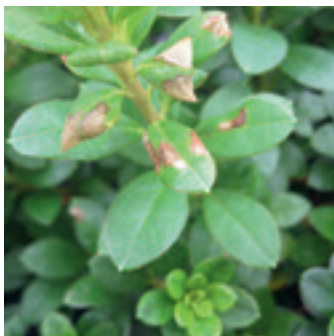
In een normale cyclus zijn er 2 generaties per jaar, nl. van half april tot half juni en daarna van augustus tot soms nog laat in het najaar.

▲ Doorzichtig cocon voor verpopping. ▲ Volwassen mineermot.

Schadebeeld

Het zijn de rupsen die de schade toebrengen, de adulten op zich doen geen schade. Er zijn enerzijds de blaasmijnen in het midden van het blad die roestbruin verkleuren en anderzijds kunnen er heel veel omgekrulde bladeren met roodbruinverkleuring als gevolg aanwezig zijn. Deze bladeren kunnen later afvallen.

▲ Schadebeeld azaleamineermot.

▲ Proefopzet in kooien.

EXPERIMENT TER BESTRIJDING

De proef in 2016 bouwde verder op de resultaten van 2015, waarvoor enkel de recentste proef hier beschreven wordt.

De proef werd uitgevoerd in kooien en in 3 herhalingen, met 16 planten per experimentele eenheid. Alle behandelingen werden toegepast met een rugsproeier voorzien van een spuitboom, bij een werkdruk van 2 bar. Het spuitvolume was 10 l/are. De behandeling werd twee maal uitgevoerd met een interval van 7 dagen. Er werden 8 producten getest, met een onbehandeld object als controle. Een aantal producten zijn niet erkend in de sierteelt, andere wel, maar voor een andere toepassing, dus deze worden onder code vermeld. Karate, Tracer en Steward zijn wel erkende toepassingen.

De tellingen gebeurden op 3 takjes per plant op een destructieve wijze. De jonge rupsen, oudere rupsen, poppen en adulten werden geteld. Voor de resultaten werden deze samengeteld.

Opmerkelijk: bij het tellen onder de microscoop merkten we ook enkele weekhuidmijten op. Zij waren heel actief in de buurt van de uitwerpselen die de jonge rupsen achterlieten. Misschien diende dit dus als voedsel voor de weekhuidmijten.

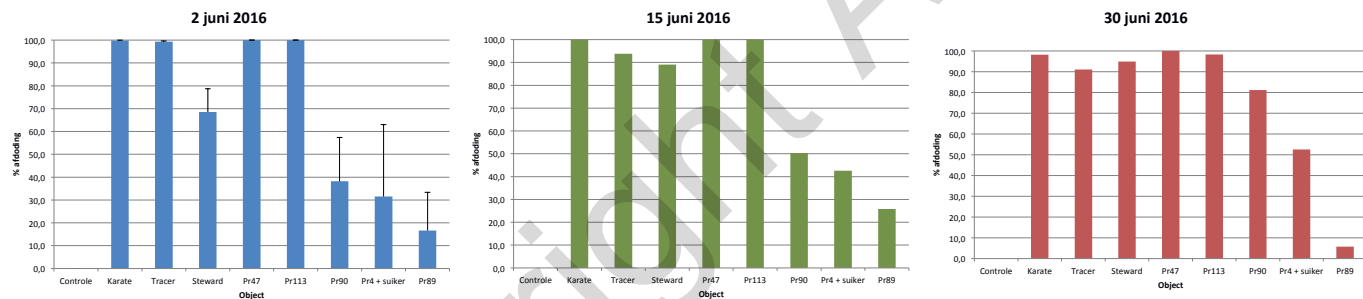
De resultaten zijn veelbelovend en worden weergegeven in 3 figuren die mooi het verloop doorheen de tijd geven van het % van de mineermotten dat werd afgedood door de behandelingen.

BESLUIT

Uit de resultaten blijkt duidelijk dat Karate, Tracer en Steward zeer effectief zijn. Maar ook dat er een aantal nieuwere producten in aanmerking komen voor erkenning. Daar willen we op het PCS werk van maken in 2017 via een GEP-proef.

Online is heel wat info te vinden rond erkende middelen (www.fytoweb.be) en hun fytotoxiciteit (www.pcsierteelt.be > Extra bronnen > Fytotoxweb). Alle nuttige info is gebundeld in twee handige posters 'Erkende middelen in de sierteelt' die verkrijgbaar zijn op het PCS. ■

Onderzoek met steun van de Vlaamse Overheid, het Agentschap Innoveren & Ondernemen, de Europese Unie, de Provincie Oost-Vlaanderen, Boerenbond, AVBS, de sierteelt- en groenfederatie, en KBC Bank & Verzekering.

▲ Figuur: % afdoding na behandeling met diverse chemische insecticiden ter bestrijding van azaleamineermotten t.o.v. de onbehandelde controle. Er waren 3 teldata: 2, 15 en 30 juni 2016.